

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИТИКА НОВИХ МЕДІЙ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Журналістика та медіакомунікація

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від «1» грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Критика нових медій
Викладач (і)	Шлемкевич Тетяна Вікторівна
Контактний телефон викладача	0971056942
E-mail викладача	tetiana.shlemkevych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації в день проведення лекцій (за попередньою домовленістю).

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Критика нових медій» розроблено для студентів спеціальності «Журналістика» другого (магістерського) рівня, з метою розширення їх розуміння та аналізу впливу сучасних медіа на суспільство та журналістську діяльність. Курс зорієнтований на вивчення та обговорення ключових аспектів функціонування нових медіа, включаючи цифрові платформи, соціальні мережі, аудіо та відеоконтент.

Курс орієнтований на розвиток критичного мислення стосовно використання та розповсюдження інформації в цифровому середовищі, вивчення та аналіз концепції медіакритики, впливу нових медіа на формування громадської думки, а також дослідження питань етики інформаційної діяльності в онлайн просторі.

Предметом курсу «Критика нових медій» є аналіз і критичне осмислення різноманітних аспектів сучасних медіа.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета. Забезпечення здатності критично оцінювати сучасні медіа, розуміти їхні впливи та виготовляти якісний контент у цифровому середовищі.

Цілі:

1. Цифрові платформи: Вивчення ролі та впливу інтернет-платформ, включаючи соціальні мережі, новинні сайти, форуми та інші цифрові ресурси;
2. Аудіо та відеоконтент: Аналіз виробництва, розповсюдження та споживання аудіо та відеоматеріалів в цифровому форматі, у тому числі стрімінгові платформи, подкасти та відеохости»;
3. Медіакритика: Оцінка та розуміння різних підходів до критики медіа, у

- тому числі важливі поняття як об'єктивність, правдивість та баланс;
4. Етика інформаційної діяльності: Розгляд етичних аспектів журналістики в епоху цифровізації ;
  5. Вплив нових медій на громадську думку: Вивчення медійного впливу на формування та зміну громадської думки;
  6. Інновації та тренди в нових медіа: Огляд новітніх технологій та тенденцій у сфері медіа, їх вплив на журналістську практику та споживачів інформації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з історії та теорії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/ або інноваційного характеру у сфері журналістики.

СК02. Здатність критично осмислювати проблеми в сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

Результати навчання:

РН02. Аналізувати та оцінювати потенційний вплив розвитку технологій на сучасний стан та розвиток журналістики.

РН05. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.

РН07. Дискутувати зі складних комунікаційних проблем , пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання .

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни (90 год.)	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18

самостійна робота	60
-------------------	----

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
1	061 Журналістика	1	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Роль нових медій у сучасному інформаційному суспільстві.	2	2	10
Тема 2. Вплив соціальних мереж на журналістські практики	2	4	10
Тема 3. Формування громадської думки через нові медіа. Вплив медійної маніпуляції на громадську свідомість.	2	2	10
Тема 4. Етичні аспекти інформаційної діяльності в онлайн просторі.	2	4	10
Тема 5. Медіакритика та аналіз ЗМІ. Аналіз об'єктивності та балансу у сучасних ЗМІ	2	4	10
Тема 6. Вплив штучного інтелекту та інших технологій на медіапростір.	2	2	10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання	Поточне опитування, тестування та самостійна робота – 25 балів.
-----------------------------	---

навчальної дисципліни	<p>Проектна робота: Критичний аналіз медіаконтенту. (Студенти самостійно обирають медійний об'єкт та проводять критичний аналіз його впливу та представлення в сучасному медіапросторі) –25 балів</p> <p>Контрольна робота – 10 балів.</p> <p>Підсумкова письмова робота (залік) – 40 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	Письмовий контроль у вигляді контрольної роботи, виконання індивідуальних завдань, тестування.
Практичні заняття	<p>Відвідування та активна участь студентів у роботі практичних занять є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на заняттях: виступ, опонування, участь у дискусії. На практичних заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо.</p> <p>Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.</p> <p>Робота на практичному занятті оцінюється за 5-бальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студенту необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю (залік).</p> <p>Форма здачі (комбінована).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність: Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві

й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Відвідування занять :

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.).

Покликання: <http://surl.li/kedzc>

Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.

Неформальна освіта: Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВUМonline та Coursera за відповідних предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

Покликання : <http://surl.li/dzryl>

8. Рекомендована література

Література:

1. Cross-Media . URL: <https://www.personalizemedia.com/articles/cross-media/>
2. Davidson. Drew. Cross-Media Communications: anIntroduction to the Art of Creating Integrated MediaExperiences. ETC Press, 2010. URL: <http://repository.cmu.edu/etcpres/>
3. Аксьонова Н. Дослідження впливу мас-медіа в умовах інформаційної війни. Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І.

- Вернадського : збірник. Київ, 2017. Вип. 48 : Бібліотечні стандарти і розвиток інформаційної діяльності. С. 480-493.
4. Вайшенберг З., Кляйнштойнбер Г., Пьорксен Б. Журналістика та медіа: довідник. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2011. 529 с.
  5. Василик Л.Є. Конвергенція та крос-медійність: дискурс термінологічної парадигми. Вісник Національного університету Львівська політехніка. Серія: Журналістські науки. 2017. Львів: Вид-во Львів. політехніки. № 1. С. 11-17.
  6. Войтович Н. Створення фейкових новин: новий шлях інформаційної війни. Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика : зб. наук. пр. Львів, 2014. Вип. 39, ч. 1. С. 42-47.
  7. Гаврада І. Цензура як прояв недемократичності державної політики України у сфері засобів масової інформації . Політичний менеджмент. 2006. № 5. С. 95-106.
  8. Головка А. А. Роль ЗМІ в сучасній інформаційній війні . Молодий вчений. 2016. № 6. С. 309-311. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_6_79
  9. Демченко В. Д. Крос-медіа та «традиційна» преса: взаємодія, синтез чи заперечення? Світ соціальних комунікацій. 2013. Т. 9. С. 56-58.
  10. Досенко А., Погребняк І. Інтернет-журналістика: комунікативні маркери: навчально-методичний посібник. Київ: ЦУЛ, 2020. 184 с.
  11. Дурняк Б. В. Способи захисту інформації у засобах масової інформації. Поліграфія і видавнича справа : наук.-техн. зб. Львів, 2012. Вип. № 2 (58). С. 60-63.
  12. Женченко, М. І. Новітні редакторські професії в умовах конвергенції та мультимедіатизації ЗМІ . Наукові записки Інституту журналістики : збірник наукових праць . КНУ ім. Тараса Шевченка. 2012. Т. 49. С. 142–146
  13. Женченко, Марина. Цифрові трансформації видавничої галузі. К., 2018. 436 с.
  14. Іванова О., Мойсєєва О., Стеблина Н. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії. Київ: ТОВ «Бізнесполіграф», 2019. 232 с.
  15. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Борис Володимирович Потятинник. Львів : ПАІС, 2010. 246 с.
  16. Інформаційна безпека (соціально-правові аспекти): Підручник / Остроухой Б. В., Петрик Б. М., Присяжнюк М. М. та ін. ; за заг- ред. Є. Д. Скулиша. Київ : КНТ, 2010. 776 с.
  17. Інформаційні виклики гібридної війни: контент, канали, механізми протидії : аналіт. доп. / за заг. ред. А. Баровської. Київ : НІСД, 2016. 109 с.

18. Кіца М. О. Матеріали ЗМІ як інструментарій інформаційної війни у воєнний час. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2018. - № 3. С. 46-50.
19. Кіца М. Особливості реклами в українських Інтернет-ЗМІ в умовах інформаційної війни . Львів, 2015. Вип. 14. С. 170-174.
20. Колосовська І. Інформувати, бавлячи: як українські медійники впроваджують гейміфікацію. Медіакритика: веб-сайт. URL: <http://surl.li/pdrur>
21. Коструба, О., Мобільна журналістика: нові можливості. Європейська обсерваторія журналістики. URL: <http://surl.li/pdruz>
22. Крецу, Іоанна Нарчіса. Підручник з крос-медіа [Текст] / вид.: Іоанна Нарчіса Крецу, Міхаіл Гузун, Любов Василик ; пер.: Ана Лехінтан [та ін.]. Bonn ; Sibiu : Schiller Publ. House, 2015. 140 с.
23. Кросмедіа: контент, технології, перспективи : колективна моногр. / за заг. ред. д. н. із соц. ком. В. Е. Шевченко; Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К. : Кафедра мультимедійних технологій і медіадизайну Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017. 234 с.
24. Курбан О.В. Сучасні інформаційні війни в мережевому онлайн просторі: навч. посіб. Київ: ВІКНУ, 2016. 286 с. URL: https://mil.univ.kiev.ua/files/222_1044284240.pdf
25. Лешко У. Типологія жанрів інтернет-журналістики: теоретичні аспекти. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2018. Випуск 44. С. 246–253.
26. Лещик, Н., Дослідження українського інформаційного медійного контенту: психолого-соціальний вимір. ScienceRise, №1, С. 42-51. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2016_1\(1\)_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2016_1(1)_8)
27. Лосєв І. Інформаційна неспроможність, або Чому ЗМІ випускають в ефір специфічних пацифістів, які вимагають, щоб Україна "припинила війну". День. 2015. 26-27 груд. № 237/238. С. 26.
28. Лубкович І. М. Місце українських медій в інформаційній війні 2013-2014 рр. Наукові записки Інституту журналістики : [щокв. наук. зб.] - Київ, 2014. - Т. 56 : Липень-вересень. С. 189-194.
29. Мудра І. Інструменти інформаційної війни проти України в Інтернет-ЗМІ. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Журналістські науки. Львів, 2017. № 883 : Журналістські науки. С. 39-44.
30. Мудра І. Поняття "фейк" та його види у ЗМІ . Теле- та радіожурналістика : зб. наук. пр. Львів, 2016. Вип. 15. С. 184-188.

31. Набрusco В. Суспільне мовлення та виклики інформаційної доби. Теле- та радіожурналістика : зб. наук. пр. Львів, 2015. Вип. 14. С. 69-76.
32. Потятиник Б. Цифрова журналістика: інтеграція. Ключові властивості. Медіакритика: веб-сайт. URL: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analyyka/4-etapy-rozvytku-novykh-media.html>
33. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни [Текст]. Вид. 2-ге, допов. Київ : Києво Могил. акад., 2016. 502 с.
34. Різун, В. Теорія масової комунікації. Київ, Вид. центр «Просвіта». 2008.- 260 с.
35. Ротар Н. Мас-медійне маніпулювання та політична міфологізація Донбасу в інформаційному просторі Російської Федерації. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. -Київ, 2015. Вип. 5/6. С. 99-117.
36. Федорчук Л. П. Журналіст конвергентної редакції: нові виклики професії. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка (54). С. 209-212.
37. Ципердюк І. Досвід переходу української редакції Радіо «Свобода» від традиційного до конвергентного ЗМІ. Вісник Львівського університету. Сер. Журналістика. 2017. Вип. 42. С. 245–251
38. Чабаненко М. Напрями трансформації репортажу в онлайновій журналістиці. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2019. Випуск 46. С. 310–317.
39. Чабаненко, М. В. Інтернет-ЗМІ як складова частина системи засобів масової інформації України [Текст]: монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. 183 с.
40. Шевченко О. Інформаційний контент ТВ-продукту як складник соціальної відповідальності російських медіа в Україні. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Луцьк, 2016. - № 11(336): Серія: Міжнародні відносини. С. 69-73.
41. Шнайдер В., Рауе П.–Й. Новий посібник з журналістики та онлайн журналістики. Київ: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2014. 358 с.
42. Яковченко О. Конвергентні процеси в контексті розвитку української служби «Радіо Свобода». Вісник Харківського національного університету імені В. Каразіна. Серія «Соціальні комунікації». 2017. Вип. 10. С. 15 – 20.

**Викладач Шлемкевич Тетяна Вікторівна ,
асистент кафедри журналістики**

